

مقایسه کاربرد امثال و حکم در شاهنامه فردوسی و مثنوی معنوی

محتشم محمدی^۱، عزیزه نیدی^۲

^۱ استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سلمان فارسی کازرون

^۲ دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سلمان فارسی

چکیده

امثال و حکم یک نوع ساری و جاری در ادبیات همه کشورهای و ملت‌ها است. آثار ادبی به فراخور زمان و مکان تولید یافته، از این نوع ادبی به عنوان یک عامل مؤثر در فهم عاطفه بهره برده اند. اصولاً یکی از موارد بلاغت آن است که شاعر بیتی بگوید که آن بیت حاوی مثل یا حکمت باشد و بدین وسیله کلام خود را تأثیر گذارتر و دل انگیزتر سازد. در شاهنامه فردوسی و مثنوی معنوی که از آثار بلیغ ادب فارسی و دارای مضامین مختلف هستند، به همراه دیگر عوامل از این عنصر نیز استفاده بسنده شده است. موضوع این پژوهش بررسی اشتراکات و افتراقات امثال و حکم در شاهنامه و مثنوی است. به نظر می‌رسد به کارگیری صنعت ارسال المثل در مثنوی نمودارتر و برجسته‌تر و در شاهنامه پنهان‌تر و پوشیده‌تر است و اشتراکات مضامین نیز ناشی از مسئله توارد و حاصل خرد جمعی انسان‌ها در طول دوره‌های تاریخی زندگی بشر است. مضامینی که هر عقل سلیم، آن را می‌پذیرد.

واژه‌های کلیدی: امثال، حکم، شاهنامه، مثنوی مولوی، سبک.

مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه

دوره ۴، شماره ۱، بهار ۱۳۹۷، صفحات ۲۱۳-۲۰۳